

Дмитро БОНДАРЕНКО

*аспірант кафедри державного управління
і місцевого самоврядування,
НТУ «Дніпровська політехніка»*

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПУБЛІЧНО- ГАЛУЗЕВОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІЙ

Застосування стратегічного планування розвитку територій України останніми роками суттєво збагатило теоретичні й практичні засади публічного і галузевого управління розвитком цими територіями. Нині довгострокові стратегії розвитку розробляються на національному рівні в усіх областях України. Їхня підготовка і розробка супроводжуються сучасними науковими дослідженнями із застосуванням наукових підходів. При цьому широко використовуються інформаційні технології, сучасний методичний інструментарій, дані державної служби статистики і обласних статистичних управлінь, опитування суб'єктів господарювання і громадян.

Як засвідчують звіти про стан виконання стратегічних планів розвитку територій і результуючі показники стану соціального й економічного розвитку, останніми роками залишається ситуація неповного використання отриманих результатів, що актуалізує питання ступеня обґрунтованості управлінських стратегічних рішень, ухвалених органами публічного управління. Оскільки тенденції спаду динаміки процесів розвитку практично однакові для всіх областей України, засади управління розглянуті на прикладі Дніпропетровської області, однієї з найпотужніших в Україні.

Стратегія регіонального розвитку Дніпропетровської області (далі – Стратегія), розроблена на період до 2027 р., охоплює всі провідні й пріоритетні галузі діяльності, напрями економічного і соціального розвитку, широке застосування форм інтеграції суб'єктів господарювання, поглиблення взаємозв'язків «по горизонталі» за рахунок заходів з об'єднання юридично самостійних суб'єктів господарювання і розташування суспільних й організаційних форм [1]. Це дозволяє підвищити конкурентні переваги і сформувати високотехнологічні структури на основі розширення кооперації і співпраці, що створює нові можливості подальшого розвитку. При обґрунтуванні стратегічних заходів, крім стандартних типових методів аналізу, використовувались сучасні методи: – SWOT-аналіз, ST-аналіз, WO-аналіз, SO-аналіз та інший прогресивний методичний інструментарій. Водночас дані аналітичних звітів про стан виконання плану заходів з реалізації Стратегії показують, що стійкий позитивний рух процесів соціального й економічного розвитку області поки не спостерігається [1]. На зміну соціально-економічного стану області впливає багато чинників, серед яких удосконалення системи стратегічного управління як пріоритетного з боку виконавчих органів Дніпропетровської обласної державної адміністрації.

На сучасному етапі до складу виконавчих органів управління процесами реалізації Стратегії віднесені різні суб'єкти: структурні підрозділи обласної

державної адміністрації, численні партнери з депутатського корпусу, активи територіальних громад області, представники бізнесу, зовнішні партнери та ін. Однак навіть у сукупності учасники управління з розробки і реалізації процесів стратегічного планування не змогли сформувавши дієву і раціонально побудовану структуру розвитку, дещо декларативно сформульована їх конкретна участь, повноваження й обов'язки, а аспекти відповідальності взагалі не згадуються, відсутні також заходи зі створення нових форм організації кооперації і співпраці суб'єктів управління в межах проєкту і розвитку системи управління, тому у складі запропонованих стратегічних проєктів вона відсутня.

Для координації робіт із розроблення та впровадження Стратегії був сформований керівний комітет, основними функціями якого визначені: організація взаємодії органів, причетних до виконання функції управління; оцінювання ступеня виконання операційних і стратегічних цілей; моніторинг, аналіз і підготовка звітів, формування пропозицій позитивних змін. За юрисдикцією і призначенням керівний комітет є консультативно-дорадчим органом, який проводить свою діяльність на основі взаємодії з іншими структурними підрозділами Дніпропетровської ОДА. Керівні функції у ньому відсутні. Рішення комітету (колективні й персональні) мають оглядово-описовий, рекомендаційний характер хоча і формуються на основі аналітичних даних стану і впливу процесів розвитку. Діяльність комітету повністю не забезпечена науково-методичною і комунікативною підтримкою розроблених рекомендацій і повною інформацією стосовно змін соціально-економічних процесів у русі.

Існує низка недостатньо опрацьованих рішень стосовно оцінювання результатів змін процесів розвитку при моніторингу їх стану. Наприклад, недостатньо виправданим є прийняття рішень щодо проведення експертного оцінювання проєктів розвитку, оскільки їх переважна більшість під час затвердження, оцінювалося за кількісними показниками очікуваних результатів їх запровадження. Недоцільним, на нашу думку, є і встановлення показників виконуваних проєктів, оскільки за цим показником вони і були обрані для майбутнього є впровадження. Очевидно, сукупно оцінку виконання проєктів слід розраховувати за відносними показниками, порівнюючи фактичну суму відносних оцінок завершених заходів проєкту із сумою запланованих (оцінюваних).

До речі, не всі показники майбутнього розвитку мають тенденцію до зростання. Так, у 2027 р. досягнення валової продукції сільського господарства за всіма запланованими категоріями господарств очікується на рівні 100,1 %, порівняно із рівнем зростання ВВП цієї галузі у 2021 р. – 100,4 % (стор. 120 Стратегії). Тобто розвиток ринку сільської господарчої продукції розвивати не заплановано. У Стратегії недостатньо представлені спільні механізми інтеграції галузей області для забезпечення потреб її жителів, нові форми взаємовідносин і підвищення професійної та управлінської мобільності, механізми кооперації і співпраці із владою і суспільством. Водночас очевидно, що соціально-економічне завдання регіонального розвитку має чітку спрямованість на задоволення потреб жителів регіону, характер і важливість яких повинні враховуватись під час тісної взаємодії публічного і галузевого управління, яке будується налагодженням і спільною працею держави і галузевих органів. Сьогодні ці контакти і відносини

практично передані органам, які не мають повноважень щодо прийняття спільних рішень галузевих і публічних – агенціям регіонального розвитку «Офіс євроінтеграції» Дніпропетровської, Полтавської, Хмельницької та Херсонської областей, які хоч і підтримують зв'язки з представниками європейських бізнес-асоціацій і допомагають їх налагодженню з представниками суб'єктів господарювання, які прагнуть до співпраці, в процесах її здійснення участі не беруть.

В умовах глобальної економічної транснаціональної системи господарювання повинна бути створена єдина високопрофесійна, компетентнісна, мобільна команда в структурі виконавчих органів обласної державної адміністрації, яка постійно, системно, цілеспрямовано, злагоджено і скоординовано вирішуватиме питання реалізації стратегічних планів розвитку, генеруючи знання і нові ідеї, застосовуючи нові форми організації мережевої взаємодії і ділової співпраці, здатності до ефективної комунікації і співпраці. Це дозволить наблизитися до стійкого розвитку громадянського суспільства, побудованого на ресурсах колективної і взаємозалежної довіри партнерів і їх спільного бачення конкурентоспроможного простору області, його економічного і соціального середовища.

Як інструмент пошуку компромісів і узгоджень суспільних, державних, регіональних інтересів необхідно створити інтегрований компенсаційний механізм взаємодії, широко застосувати секторний (галузевий) аналіз існуючого галузевого ресурсу, потреб і можливості областей, чітко визначити причини невиконання поточних стратегічних планів, використовуючи сучасні методи аналізу, налагодити дисципліну і встановити відповідальність за необґрунтовані прорахунки.

Зазначене звертає увагу до перегляду можливості створення єдиної структури управління стратегічним розвитком територій у складі структурних підрозділів обласної державної адміністрації, з наданням їй відповідних повноважень і прав при розробці і побудові процесів регіонального розвитку і використувуваних ресурсів, для здійснення стратегічних заходів, інших необхідних функцій керівництва.

Подальші наукові дослідження розглянутих проблемних питань і практичну апробацію ми вбачаємо в необхідності удосконалення існуючого методологічного обґрунтування стратегічних заходів у планах стратегії розвитку на основі принципів і моделей е-урядування, SMART-спеціалізації, кластерного підходу до застосування технології мережевого управління на основі економіки знань та інформаційних технологій.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Дніпропетровської обласної державної адміністрації. – Режим доступу: <https://adm.dp.gov.ua/pro-oblast/rozvitok-regionu/strategiya-rozvitku/proekt-strategiyi-rozvitku-dnipropetrovskoyi-oblasti-na-period-do-2027-roku>

Отримано редакційною колегією: 01.04.2022.